

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-30 ал., Німеччині 7-30 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-30 ал., Австрії
7-30 ал. — Займа адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Польсько-литовська „ідилля“.

Львів, 27. липня 1928.

Цьогорічна канікула дуже сильно нагадує 1914 рік. Тоді теж в нестерпну жару літніх днів немов грим з ясного неба впало вагітне у страшні наслідки слово: війна! Чи не записється на подібну подію і тепер? Але правда... тепер дозріває проти-воєнний пакт Келльога. Отже є різниця!

Якби не те, то всі зовнішні ознаки казалиб, що справді положення аналогічне до того з 1914 р. Маємо на думці затяжний польсько-литовський конфлікт, котрий, як колось „балканський котел“ не сходять з порядку дня великої європейської політики і вічно грозить вибухом. Про останні фази цього конфлікту ми писали недавно. Тоді, як патронувані Лігою Націй польсько-литовські переговори, ведені майже одночасно в Ковні, Варшаві і Кенігсбергу, нарешті, як з гори можна було надіятися, цілком розбілися. Польща післяла в цього приводу до Лі Націй чергову жалобу на Литву і — на тім кінець. Польська преса вже задалегідь писала про важку кару, яка жде „литовського карлика“ за його непослух світлому синедріонові з Женеви, але зі свого боку литовська преса відплачувала Польщі подібною монетою, заявляючи, що стероризувати себе не дасть, бо: 1-о не вірити в силу Ліги Націй і здатність тієї міжнародної установи до якогонебудь рішучого виступу; 2-о має на випадок нападу з боку Польщі запевнену допомогу від СРСР.

В останніх днях литовський конфлікт знов не сходять зі сторінок європейської преси. Литва донесла Лізі Націй про підозрілі маневри польської армії, котрі мають відбутися в другій половині серпня на Виленщині над литовським кордоном. Ці маневри Литва вважала засобом для зломання її становища у конфлікті з Польщею, а радше для її знасилування у виленській справі, котра одинака є перешкодою в наладданні нормальних взаємин між обома сусідніми республіками.

Одночасно доносить європейська преса про збільшену горячкову діяльність різних заінтересованих військових кол. Представники польського ген. штабу їдуть на наради в Париж, з Бухаресту їдуть такі самі представники у Варшаву, Литва скріплює прикордонну військову сторожу, а більшовики і заповідають великі маневри над своїм західним кордоном і взагалі, без обиняків, балакають тепер на конгресі Комінтерну про небезпеку недалекого вибуху великої війни, як кредиторського походу проти більшовищаму під егідою Англії. Кореспондент „Берл. Тагесблятту“ з Москви, добре поінформований Пауль Шеффер, доносить навіть про „підозрілу діяльність“ УНР еміграції у зв'язку з воєнними планами Польщі, Румунії і Англії на європейському сході. Відразу, як в тижні небузі на тілі Європи показуються пята всі застарілих політичних недуг: справа данієвського коридору, Східної Прусії, польських меншин, обізнаність Австрії в Німеччині, угорської республіки і т. д. Словом: ливна. До того тільки додати її в одній мі-

сці, щоб ціла страшна гора схитнула і з лоскотом покотилася в діл.

Сам польсько-литовський конфлікт, очевидно, про себе не дасть приводу до вибуху збройного конфлікту. Бо і для Польщі і для Литви був би подвиг з надто великим ризиком для їх державної екзистенції. Головно Литва знає, що Польща і не хоче і не може ризикувати. Звідси і походить і зав'язість і впертість в якій Вальдемарас, проти волі Франції і Англії обстоює своє становище в дипломатичній, покищо, боротьбі з Польщею. Марш з Вильни до Ковна був би для Польщі тільки звичайним „військовим проходом“. Та проте справа стоїть так, що з проходу цього малаб Польща вернути в дуже зміненому виді — саме з огляду на свого східного сусіда. А може і західного!..

Нема сумніву, що небезпека воєнного конфлікту дуже сильно відбивається на внутрішніх відносинах в

Польщі. Війна — це для держави максимум напруги всіх її душевних і матеріальних сил. Але неважко можна нажитись на війну, коли в державі править неперенний з політичного боку сойм, а його сильною меншиною репрезентацією і, будь-що-будь, опозиційним робітничим представництвом? Тому в інших політичних умовах справа зміни внутрішнього устрою Польщі, яка запряжує уми загалу, не малаб такого гостро актуального характеру, який вона має на ділі.

Отже конфлікт назріває, а Польща його на всякий випадок систематично підготовляє, не зважаючи на те, що атолосила свій акцес до проти-воєнних пропозицій Келльога. Майбутній пакт, видно, не дуже звяже руки Польщі при „полагоджуванні“ непорозуміння з Литвою. Колиж цей конфлікт здійсниться, тоді очевидно, й наші справи закутіють.

Огляд польської преси.

Ще конституція. — Польсько-німецькі торговельні переговори. — Вігук промови Бухаріна.

Варшава, 24. липня 1928.

Існують дві теми, без яких польська преса у цьогорічному огріковому сезоні на місці передових статей друкувала би хіба програми кін (та й то на кошті газет збільшені). Ці теми, це: Вальдемарас і конституція. Але, здається, прийшов уже момент, коли антивальдемарасову кампанію пресову треба трошки притишити; будь-що-будь, вести її чи не вести, про це бодай в частині рішають огляди натурі дипломатичної. Зате пресова кампанія „про“ і „контра“ нещасної конституції, раз пушена, з найвищого місця в рух — ні відкіль не може діждатися стриму. Далей: аж страх подумати, що робили би передовики польських газет без отої спасенної конституції!

В останніх днях на грищі словесної конституційної боротьби зайшов один знаменний зворот. У шляхотсько-консервативному органі „Дзень Польскі“, який є власністю голови консервативної групи в „одній“ А „персоне грате“ у „найвищих колах“ Януша Радзіва, появилася стаття гр. Войтіха Ротавровського, у якій він прихильноється до погляду виленського „Слова“ (орган монархістичного посла з однієї Мацкевича) про потребу негайної розв'язки конституційної проблеми — з соймом або проти сойму, але радше таки проти сойму.

„Осінні розгори, яких жде край (і! — і!), не повинні бути відкладані. Якщо вони скінчаться конфліктом (себто сойм одкине внесені проєкти — і!), не радимо їти за вказівкою краківського публіциста „Часу“ в переносити їх на грунт четвертого сойму, тому, що в осінні відношення сил і мініміальна політична кон'юнктура не ризикують з п. Мацкевичем. Устроєні проблеми мусять бути або розв'язані або розв'язані, але не відкладані в безкінечність!“

Посол Мацкевич у „Саові“ наводить „пер екхтенсо“ статтю із „Дня“ і тріумфує. Група „Часу“, що відкинула геть концепцію державного замаху — прогнала серед конспіри і побіда боеків виленський посол-монархіст, який зразу проголосив, що т. зв. окційованні конституції,

себто новий державний замах, є „ульгіме рачіо“. Пан Мацкевич має тим більшу сатисфакцію, що оподі навіть і псевдо-ліберальний та республіканський „Курер Поранни“ станув явю в обороні принципу державного замаху, пригадуючи, що й конституція 3-го мая була вислідом замаху, себто — ніякого лиха з нової такої спроби бути не може.

Польська санацийна „Републіка“ у сконденсованій формі збрала всі дотепер висловлені погляди різних польських таборів на тему зміни конституції. І прийшла до висновку, що опозиція і єдицької правни і демокр. лівиці є така м'яка, що урядове становище (яке?) має всі вигляди на успіх у соймі. Маємо поважні сумніви, чи автор того твердження вірить сам собі, і тому ні в якому разі не може вимагати, щоб ми йому повірили...

Можна би не звернути особливої уваги на сьогоднішню передову статтю у „Курері Поранному“ п. и. „Нові перспективи в торговельних польсько-німецьких переговорах“, який не те, що її автор п. Ф. Беркевіч, це п. Фаберкевіч, один із офіційних керманців фінансової політики польської держави.

Стаття вражає спокійним, ба — лагідним тоном, промовчуванням у-сїх дразливих питань господарсько-політичної натурі та великим оптимізмом в успіх польсько-німецьких торг. переговорів. Виходячи з заложення, що „час працює для справи польсько-німецького порозуміння“, автор лише мимоходом, гебей для зацікавлених власних темпераментних земляків, згадав про підписання німцями пакту Келльога, який чейже без сумніву паралізує есентуальні реіндикаційні заміри Німеччини, що хотіли їти шляхом війни, і тим самим змінює грунт під справжню тріпку пачифікацію польсько-німецьких відносин.

Головним аргументом, що рівнобіжно з пачифікацією політичних відносин мусить прийти й до пачифікації відносин господарських, є для автора дві останні міжнародні

економічні конференції, скликані під покровительством Ліги Націй, конференції, в які і Польща і Німеччина брали живу участь і не розходилися загалом у поглядах. Міжнародні економічна акція їде в трьох напрямках: 1) скасування обов'язкових у ряді держав заборон привозу й вивозу, 2) упрямління обороту артикулами, що підлягають санітарно-ветеринарним приписам, і 3) одностійного упрямління прав населення. Автор є оптимістом щодо остаточного позитивного вирішення усіх трьох проблем у міжнародному масштабі. Зокрема пригадує, що Польща підписала міжнародно конвенцію в справі скасування привозу й вивозу з застереженням, що ратифікує цю умову тільки тоді, коли лістане свободу привозу й вивозу і для своїх основних артикулів: вугілля, звірини, продуктів звіринного походження та залізного шмелю. Цього становища, мовля, Польща й ині тримається. Остаточного рішення нім. уряду не знає. Але коли й Німеччина тримається становища регламентації товарів, то всетакі польський уряд

„з огляду на величезне значіння, яке привозував (?) і привозує до пачифікації й відносного урегулювання відносин з своїм західним сусідом, — приймає за підставу дальших переговорів навіть і таке становище німецького уряду“.

Бачучи, що в нинішньому німецькому уряді існує справді тенденція довести до торговельного договору з Польщею, такі польські голоси, як повніще зрєферований, кажуть дійсно сподіватися, що договір буде заключений. Твереза оцінка фактів каже вказати з отим есент. договором рішкі дальші наслідки.

Велика промова Бухаріна на VI конгресі III. Інтернаціоналу, що саме ведеться у Москві, викликала у польській пресі негайний і дужий відгук. Не дивно: промова торкалася передусім совітсько-польських відносин і чимало уваги присвячувало спеціально ППР (польській комуністичній партії), її внутрішнім відносинам, залежності від управи Інтернаціоналу та ролі у будучому воєнному совітсько-польському конфлікті. Лише в одній сьогоднішній день ми порахували п'ять великих щоденників на польській мові, які присвятили цій промові передові статті.

„Робітник“ зається. Пригадавши рішкі стадії політики комінтерну: гасла загальної світової революції, внутрішньо-державних „лучів“, ми користування масових національних та робітничих рухів, — „Робітник“ спинюється на останньо проголошеній — мовля — у Москві теж: у світовій війні наш єдиний і єдиний рятуюнок.

Щоправда, така війна, котрої відбувалося би однією добре похоронові більшовизми і комунізм, що й виступає. Але це власне характерна більшовизма і деспотизма, котрим не має жодного відстрочення, а від катастрофи від нової різни міліонів людей сподіється поліпшення свого істоту. Поки світ не переміняється не такою „демократією“ як маємо сьогодні, така „свобода“.

„Курер Польскі“ теж саме бачить у заповіді війни, яку цілком ясно у заповіді Бухаріна, єдиний, зрозумілий вихід для од-

Жадайте
французьких
паперців
до курення.

JOB
50 20

шопників. І тому каже, що відповідно трактувати дуже поважно. „Наш Пшегел-онд“ займається польськими комуністами. Та найширше, треба не признати, розглядає справу краківський „Курерок“. Звертає увагу, що війна СРСР з Польщею буде війною Комінтерну з Польщею, бо виступ Бухаріна остаточно здемаскував облуду офіційного відселення цих двох інституцій: СРСР і Комінтерну. Практично, радить з промови Бухаріна, що говорить відверто про ППР у Польщі як аварія Комінтерну (СРСР) у війні з Польщею, витягти ту користь, аби проголосити неоновбязуючим для Польщі постанови ризького миру. Іншими словами: дозволити на формування усіх антирадянських частин та організацій, які ризикують мир заборонює. „Пан Бухарін, — мовляв, — розв'язав нам руки“.

Ано, побачимо, що з тої забави вийде, коли одно другому буде „розв'язувати руки“... І. К-н.

Терор.

Попилась сокильська кров невинна...

Страшний злочин стався у нас: убито одного з найкращих наших молодих промисловців, члена й чотирьох „Сокола“ в Холодів. Миколу Білозорова. Щоби зрозуміти й вірно оцінити правдиву причину цього убивства слід піти на нехолодівський підклад злочину й обставини, серед яких його побили.

Деяким польським чинникам, а головне польському „Отшельнику“, став сідло в опі прегарний розвій і праця нашого сокильства в радецькому повіті, зокрема в Холоді, де під проводом молодих і свідомих сокилів ішла скоро вперед велика організаційна робота. Доказом великої зорженості наших опікунів до українського сокильства є часті провокації, якими посягаються всілякі темні і злочинні дії проти нашого „Сокола“.

Перед кількома днями читали ми в часописі про „геройські“ виступи управителя школи в Бабичах біля Холодів, Теофіла Робацького, проти холодівських Сокилів. На Богу духа виникли молоді хлопці, що вправляли на площі біля школи, знадає мов вір владний Ро-

бацький з революцерами в руці і просто нападучими словами і криками розганяли їх: „Бетом капітаном „Отшельника“, революційським, бо отшельник!“ „Уетом сеп-скур... бо арештує нас і заведе нас!“ Це виступи польського педагога, що вчить свої діти. За повертаннями домі Соколами посипалися з вікон школи численні стріли. Допином у часописі розкритий учитель Робацький який видався в залі Степанишина в Холоді і сказав при свідках: „Я покажу тим авторам, що мене подали до газет... Але арешту мені не по випадку, вийдуться такі, що їх розуму навчать“.

І провокація пішла в рух. По сокильським адані в Холоді, коли відбувалися в домі читальні абана, адець туди насильно підштовхували „отшельника“ темний особняк Філи Берг, що й убила потім Білозорова. Цей Берг, маючи при собі сабелю, заарештував чи ні, почав захищатися провокаційно на селі. Споійно ввели його зі селі Соколи, але коли на дворі зачав він робити авантюру, хлопці хотіли збити його з селі, але сабелю, щоб провирити, що він має при собі. Та перед дверима Берг покинув сабелю. Того самого вечора прибіг до читальні один жидок і перестегав Сокола Дмитра Аламуха, щоб він не йшов додому звичайною дорогою, бо коло костела ждуть на нього отшельники. Дня 15. липня 1926 вертали холодівські Соколи автобусом зі злигу в Радецьку. На ринку в Холоді крізь отверте вікно місцевий подик Владислав Бендер адець сокильську шапку з голови Миколи Грудки, а другий особняк з другого Сокола. На вертання зі злигу в Крипін холодівських Сокилів татував командант „Отшельника“ Зигмунд Демскі своїми отшельниками озброєними в революції, біля склепу Степанишина і тільки на остеререження Олексія Ромалюка Соколи пішли домір бичими муликами й убили невинного. Дня 10. липня п. р. вертав Сокиль Василь Козак з Холодів до Радецьку. За двором стрінув його отшельник Петро Бендер і адарив Козака палкою по плечу, а отшельник по голові.

А в суботу, дня 21. липня п. р. вертав з читальні „Прогресу“ біля 10 години вечером Микола Білозор в товаристві з Соколами і Сокильським домі. На перехідних кинувся із задку Філи Берг, що був у товаристві одного особняк і в цілої силі адарив Миколу Білозорова мотком по голові. Білозор упав на землю, а Берг сказав на нього і добивав його ножем. Коли товариш Йосиф Оксі відткнув Берга від раненого, Берг кинувся на Оксі, який утік. З черги пробрався Берг адарити Олексія Біганського, але й цей утік. Білозор іше сам піднісся з землі і тоді на його крик прибіг з побаченого приходив Сокиль Іван Коретко і віддав раненого

на прикладство, де він по чільних годинах страшний мук в годині 3. рано кінчив життя.

По смерті мученика який на слух вилітає з того на телеграфічному столі на ринку в Холоді адець недалеко з Сокола сокильську шапку, піду поранено, подражену і поналену. Щойно по якому часі на прива поділі отсю шапку злиго і вона є в посіданні постеруку поліції в Холоді. Тогож дня (а поділю 22. липня) висказався біля склепу Степанишина заступник віта в Холоді Микола Бендер, що ще того тижня мають упасти два трупи. На запит Петра Романюка зого має він на думці, відповісти Бендер: Степана Петруша і Філа. Свідками цих слів були Петро Романюк і Степан Степанишин. Рівного того дня, коли Білозор лежав на смертній постелі, сказав командант „Отшельника“ Зигмунд Демскі: „Я постарався, що читальня „Прогресу“ в Холоді буде замкнена, що кожний отшельник буде озброєний в кріс і коли стріне когось з читальні по годині 10 вечером, тоді 10 куль в голову“.

Після урядової комісії і сесії тіла похоронено тож неділю вечером покійного Миколу Білозорова. Похорон замінив у справжню народню жалобу маніфестацію. Цілий Холод і околині прислали на всі Соколи й Сокильці в односторонній відвіді дорогого й шанованого воїна товариша на місце вічного спочинку. В прегарній проповіді попрашав народнього мученика місцевий парох о. Коретко. Вже темно стало, як над могилу поспішав остання сокильська пісня...

Урядові чинники в Радецьку стараються за всяку ціну представити отсю страшну убивство як зазначений особистий по рахунок між Бергом і Білозорова, а староста Михальський заявив відверто перед мною, що він виключає всякі інші мотиви злочину. Щойно коли я зараз по похороні переслухав усіх свідків на вище наведені факти і на факт самого убивства і представив це старості, він сказав, що судове слідство викаже цілу правду.

Та ми не ждемо того, що скаже суд, у нас перед очима ціла низка аж надто вимовних фактів, яких хіба не бачить той, хто їх не хоче бачити і не хоче туті. Організація „Отшельника“ і тих, що стоять за ним, уживається бажарно до того, щоб ганебною провокацією навчити всякий український організаційний рух, щоб терором і убивством перестрашити людей. Рангою капітана „Отшельника“ рекомендується ронегат учитель Робацький і цю рангою покриває всі свої педагогічні прикмети. Маємо на це свідки, що цей „капітан“ не навчав школи, ніколи товчався по школярах і постійно сидить у жидівських шинках Гершка і Цали в Холоді. Знає про це і шкільна вла-

Д-р Бронислав Овчарський

органу

23.7.1926

у внутрішніх недугах у літнім сезоні в Криниці під „Тополями“.

да, але лежить так високу рангу отшельника рухати з місця?

Мученика смерті покійного нашого товариша Білозорова, що був у своєму голові поклав з руки провокатора, агітує нас з одні невинний рад у творчій праці і навчить нас любити й високо цінити наші народні ідеали.

Посел с. д-р Вол. Поліх

„Специ“ в У.С.Р.Р. і українські інженіри

I.

Історія „специ“ не дуже дзана: датується вона від 1918 р., коли то по проголошенні універсалу почалася реорганізація сил на Україні. Московські інженіри з боями стратили не тільки владу, але й цілий заробіток, заферували дуже укліно свої услуги як „специ“, при благосклоннім відношенні гетьманщини тім „специ“ не тільки мали гарні доходи, але й засіли на своїх місцях тер до по нинішній день. Між „специ“ були дійсно й спеціалісти, але й по правду то велика частина цих „специ“, це зачужні інженіри, Говору це не підставі промисловця, бо багатьох із них приходилося демаскувати не тільки на Україні, але й поза її межами. Переміш внутрішнього духового уладу людини діло не років, а століть, як не тисається, тому не вірю у зміну відносин з тих кількох літ, які мене ділять від отчужних часів.

Але й спеціалістами, людьми певно й працюючими, але в такій мірі, як вони зараз в УСРР не далеко можна їхати Велика частина із них тому спеціаліста

За упокій душі бл. п.

Евгені

з Лепких Перфецької

жінки адвоката

померла в Берліні дня 23-го липня п. р., відправиться в Богославський Церкві в понеділок дня 30. п. м. о годині 7 1/4, рано

ЗАУПОКИНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

на яке запрошує усіх Знайомих і Вірних прибігати горю

153 1-1

РОДИНА.

ДМ. ДОРОШЕНКО.

Марія Грінченкова.

Світлій пам'яті письменниці і громадщиці.

Дня 15. липня п. р. у Києві померла Марія Миколаївна Грінченкова, відома українська письменниця, вдова по Борисі Грінченкові. Неблизка походила з великоруського роду Гладиліних, що осівся в повітовім місті Богодухові на Харківщині. Віддавши молодого діачиною за Бориса Грінченка, палкого українського патріота-народолюбця. Марія Миколаївна стала йому за ширю помічницю й вірну співробітницю в його праці на народньо-просвітньому полі. Разом із ним працювала в школі в с. Олексіївці на Катеринославіщині, де Грінченко потім пів чавчання українською мовою, складала популярні книжки для народу, які спочатку виходили в Галичині, а потім також і на Великій Україні, перекладала на українську мову чужі твори, придатні для народнього читання, пробувала сил також і в белетристичній. Писала під псевдонімом Марії Загірної, яке скоро стало широко відомим, як імя одного з найкращих популяризаторів в нашій літературі.

В 1894 році Грінченки переїхали до Чернігова. Грінченко розвивав тут надзвичайно широкую, як для тих

часів, літературно-видавничу діяльність. Він заложив (за матеріальною допомогою Ів. Череватенка) видавництво популярних книжок, випустивши їх коло пів сотні, при чім майже стількиж рукописів не побачило світла, бо не дозволила цензура. Значна частина цих книжок була написана, переложена, перероблена чи зредегована Марією Миколаївною. Тут же в Чернігові Грінченко видавав збірники своїх творів, українські альбани, етнографічні матеріали, біографії українських письменників, — в усье це багато праці вложила його дружина. Її перу належала між ін., гарно написана біографія Олесея Марковича. В Чернігові-ж Марія Миколаївна уложила обширний каталог Музею української старовини В. Тарновського. Всю цю величезну роботу подружжя Грінченків виконувало серед мало спритливих матеріальних обставин: обоє обтяжені службовою працею, серед нагінок з боку адміністрації.

В 1902 р. київська Громада поклала Грінченку до Києва для редактування словника української мови, що задлялася видавати редакція „Київської Старини“. Тут Марія Миколаївна засіла за переклади світових творів для молоді, які могли побачити світ вже за кілька років, як тільки настали полекші для українського слова по революції 1905—6 років. В першій українській щоденній газеті „Громадська Думка“ ді-

стала Марія Миколаївна посаду завідувачою одним з відділів, так само як і в місячнику „Нова Громада“. В обох виданнях працювала до кінця 1906 року, коли при зміні редакції в „Раді“ (таку назву прибрала газета по закритті „Гром. Думки“) Грінченко вийшов з її складу. В тому-ж 1906 році в Києві засновано „Прогресу“, і в її виданнях М. М. взяла як найбільшу участь. Їй належав цілий ряд книжок, виданих „Прогресом“ (в тім числі така показна, як історія визволення Північних Американських Штатів). Тепер, коли впали заборони, настала змога видавати й твори перекладної літератури. В рр. 1907—1910 появились переклади М. Загірної: „Сагайдачного“ Мордовця, „Чернігівки“ Костомарова, „Пригоди Гека Фінна“ й „Пригоди Тома Своя“ Марка Твена, казки Андерсена, „Серце“ Е. Амічіса й переклади цілого ряду драм Ібсена, Гауптмана, Зудермана.

Весною 1910 р. помер Борис Грінченко. Ще перед тим у Грінченків померла їх одинока дочка Настя та її маленький синюк. Їхній ввук. Марія Миколаївна протягом короткого часу страждала цілу свою родину; при ній залишилася тільки її старенька мама, яку вона спровадила до себе в Богодухова (вона померла у Києві перед трьома роками). Втративши все, що їй було дороге на цій землі, М. М. знайшла собі одиноку потіху в тім, що й до того часу становило зміст її життя: в літературній

праці на українській ниві. Обставини тепер, після першої революції, змінилися: давніше треба було шукати за видавцями, віддавати свої твори до друку за-дурно, аби лишень побачили світ; тепер стало навпаки, зросли кадри українських читачів, на українську книжку появилася вже значний попит. Особливо добре пішли в продажі твори Бориса Грінченка: його повісті (такі як „Під тихими вербами“, „Серед темної ночі“ та ін.) зробились улюбленим лектурою серед середньої української публіки, ба протоптали собі широкую стежку й на село. М. М. випускала одне видання творів свого чоловіка за другим, але той скромний дохід, який діставала, зразу-ж обернала цілком на українське видавництво: заснувала спеціальну серію видань для молоді, присвятивши цю серію пам'яті дочки своєї Насті, по-видавала передруком з давнішої „Буковини“, „Зорі“ і „Правди“ публіцистичні писання свого чоловіка („П. Вартового“), видала ряд підручників та хрестоматій. Пам'ять свого чоловіка оточила справжнім культом; працюючи на полі українського видавництва, немов виконувала його заповіт, продовжувала діло його життя.

Настала революція 1917 року. Попит на українську книгу зріс в нечуваніх і непередбачених досі розмірах. І Марія Миколаївна із захопленням взялася, по своїй спроможності попит задовольняти. Коли да-

Звіт з діяльності Українського Центрального Комітету допомоги жертвам повені у Львові

за час від 3. вересня 1927 до 30. червня 1928 р.

Голова: През. Володимир Децикевич — секретар: Інж. Микола Творицко.

Зложено і закуплено харчів:

	Збіжжя кг.	жукки кг.	бараболи кг.
1. Повіт Бережани	10100		275905
2. " " "	5850		10070
3. " " "	29786		184272
4. " " "	80		750
5. " " "	48934		41820
6. " " "	21775		90855
7. " " "	30739		60838
8. " " "			32270
9. " " "			36710
10. " " "	16980		11465
11. " " "		3917	182735
12. " " "	12580		99739
13. " " "	650		
14. " " "	6077		36865
15. " " "	41760		26720
16. " " "	17677		145147
17. " " "	7320		
18. " " "	630		1963
19. " " "	1724		28750
20. " " "	10530		
21. " " "	1003		34000
22. " " "	36110	200	38380
23. " " "	20152		229100
24. " " "	27734		10270
25. " " "	30390		11100
26. " " "			100380
27. " " "	33500		8400
28. " " "	1650		57730
29. " " "		9600	10000
30. " " "	7519		5881
31. " " "			7000
32. " " "	2440		125880
33. " " "	31672		316265
34. " " "	28803		
35. " " "	4545		64080
36. " " "	24170		10271
37. " " "	12839		17225
38. " " "			57640
39. " " "			4120
40. " " "	7450		
" " "	389		
" " "	297931		50000
" " "	843689	13747	2499706

Розділено харчів:

	Збіжжя кг.	жукки кг.	бараболи кг.
1. Повіт Богородчани	17391		141235
2. " " "	1040		38310
3. " " "	63031	501	106210
4. " " "	28087		83585
5. " " "	63716		275805
6. " " "	60692	5000	463618
7. " " "	192529	9600	158300
8. " " "	11516		86475
9. " " "	46435		150824
10. " " "	28793		1923
11. " " "	1724		117340
12. " " "	15000		13446
13. " " "	29936		12500
14. " " "	15794		226465
15. " " "	3500		169920
16. " " "	38525	1917	5881
17. " " "	52260		139085
18. " " "	9329		85625
19. " " "	51985		105572
20. " " "	34007		115247
21. " " "	43940		1700
22. " " "	45115		
23. " " "	843689	13717	2499706

Крім цього розділено уживані одяги:

- написані з Відня через Український Комітет поміч емігрантам в кількості 1600 кг.
- в Америку надіслані через Жіночу Секцію Демократичного Товариства і через Товариство опіки над інвалідами в кількості 1929 кг.
- зібрані в краю через Пов. Ком. в кількості 69 міх.

Звіт Касовий

Рахунок золотий

В приходах:

1. Жертви і дари від 3/IX. 1927 — 30/VI. 1928	57973.25 зол.
2. Дописані відсотки 7%	1194.11 "
	59067.36 зол.

В розходах:

1. Удільні допомоги	27485.22 зол.
2. Закуплено збіжжя	5243.22 "
3. Закуплено збіжжя зворотні	2500.00 "
4. Адміністративні видатки	6334.39 "
5. Оплата транспортів	4207.09 "
6. Готівка в Центробанку на ч. кн. 8165	13262.19 "
7. Оплата за висадки грошей	65.24 "
	59097.19 зол.

1. Удільно допомоги:

а) Через Пов. Ком.	Войничів	300 — зол.
б) " " "	Галич	500 — "
в) " " "	Доліна	50 — "
г) " " "	Дрогобич	500 — "
д) " " "	Жидачів	1111.90 "
е) " " "	Калуш	3000 — "
ж) " " "	Косів-Кути	900.92 "
з) " " "	Львів	90 — "
и) " " "	Ліско	2000 — "
к) " " "	Медичів	150 — "
л) " " "	Надвірня	500 — "
м) " " "	Скоп	300 — "
н) " " "	Стрий	4200 — "
п) " " "	Сянік	2000 — "
р) " " "	Станіславів	1765 — "
с) " " "	Турка	1005 — "
т) " " "	Товмач	500 — "
Разом		27485.22 "

2. Збіжжя закуплене розділено як у вказі розділу збіжжя.

3. Удільно допомоги зворотні у формі безпроцентових позичок:

а) Пов. Скоп через Кооп. „Промисл” в Синавській	2000
б) Пов. Перемишль через Кооп. „Сільський Господар” в Тимківцях	500
	2500 зол.

4. Адміністративні видатки:

а) Закупно міхів	164.70 зол.
б) Оголошення в часописах	774 — "
в) Оплата поштові	1418.37 "
г) Адміністрація	1718.20 "
д) Видатки при закупні збіжжя	250 — "
е) Перевіз річей в Америку	353.39 "
ж) Платня урядовця	1210 — "
з) Поїздки і інтерв'ю в урядах	455.73 "
	6334.39 "

5. Оплата транспортів за перевіз збіжжя

4207.09 зол.

Рахунок доларовий:

В приходах:

1. Жертви і дари	дол. 35013.70
2. Дописані відсотки 6%	541.04
	дол. 35554.74

В розходах:

1. Удільні допомоги	дол. 6583.25
2. Закуплено збіжжя	" 15043.29
3. Удільні допомоги зворотні	" 6426.06
4. Оплата транспортів	" 26.55
5. Готівка в Центробанку на ч. кн. 8165	дол. 7185.91
	дол. 35554.74

1. Виказ уділених допомог:

а) Повіт Богородчани	до розділу між потерп. населення	дол. 337.84
б) " " "	на одержання дітей в закоронці	" 45.04
в) " " "	до розділу між потерп. насел.	" 281 —
г) " " "	" " " "	" 337.84
" " "	будова захисту для сиріт	" 500 —
" " "	" " " " в селі Цуцнівці	" 50 —
г) " " "	до розділу між потерп. населення	" 225.22
е) " " "	" " " "	" 22.10
" " "	сироти п. о. Криницьких	" 30 —
а) " " "	будова захисту для сиріт	" 1000 —
" " "	будова школи У.Т.П. в Гримях	" 100 —
" " "	до розділу між населення	" 111.91
ж) " " "	" " " "	" 112.73
з) " " "	" " " "	" 337.08
и) " " "	" " " "	" 550.43
и) " " "	" " " "	" 225.22
к) " " "	" " " "	" 32.72
д) " " "	Ст. Бегус на відбудову	" 200 —
" " "	будова захисту для сиріт	" 11 —
" " "	Мих. Фурдзін дои. на відбудову	" 61.93
м) " " "	до розділу між потерп. населення	" 337.84
н) " " "	до розділу між потерп. населення	" 168.54
о) " " "	" " " " між потерп. населення	" 225.22
п) " " "	" " " "	" 55 —
р) " " "	" " " "	" 112.64
с) " " "	на відбудову	" 62 —
т) " " "	Допомога ком. в Чернівцях	" 1041 —
		" 6426.06

2. Закуплене збіжжя за суму 15043.29 дол. амер. розділено в цілому по повітах потрібним і є обняте виказом розділу збіжжя.

3. Із фондів призначених на зворотну допомогу у формі безпроцентових кредитів уділено:

а) Повіт Бібрка	через Кооп. „Єдність” в Лашках горішних	дол. 150 —
б) " " "	" " " " "Згода” в Вільську	" 500 —
в) " " "	" " " " „Народний Дім” в Жидачеві	" 731 —
г) " " "	" " " " „Будучість” в Големолі	" 150 —
д) " " "	" " " " „Селянську Касу” в Медичині	" 223 —
е) " " "	" " " " „Укр. Нар. Мистецтво” у Львові	" 243.33
е) " " "	" " " " „Народний Дім” в Загір’ї	" 168 —
е) " " "	" " " " „Верховина” в Микучині	" 300 —
ж) " " "	" " " " „Надія” в Кульчинцях шлях.	" 80 —
з) " " "	" " " " „Стрий” в Пинявах	" 200 —
и) " " "	" " " " „Лави” в Луці рустя.	" 150 —
и) " " "	" " " " Мих. Шеремета Лука	" 30 —
и) " " "	" " " " Ст. Пилип Тарганович	" 16 —
и) " " "	" " " " Ів. Грушак Волода	" 23 —
и) " " "	" " " " „Єдність” в Ужюні	" 150 —
и) " " "	" " " " „Гаррад” в Ст. Самборі	" 201.40
и) " " "	" " " " „Поступ” в Доліні	" 259 —
и) " " "	" " " " „Народний Дім”	" 788.28
и) " " "	" " " " „Сільський Господар”	" 550 —
		" 6426.06

Жертв грошей.

Зложили в доларах від 1. січня до 30. червня 1928. 1) Байко Анна, Філадельфія 11—, 2) Укр. Червоний Хрест, Вінніпег 7000—, 3) Діана Піллі, Detroit 212—, 4) Парашук, Вудгавен 60—, 5) Мечура Юрко, Northampton 150—, 6) Мадарам Мик, Брандфорд 20—, 7) о. Заліт Мик, Скрентон 180—, 8) Татарський, Тайлор, 100—, 9) Літа Укр. Товариств, Нью-Йорк 519.50, 10) Ширба Іван, Гарі 40—, 11) Мадарамський Іван, Бетлгем 35—, 12) Незнайний через Red Star Line Danzig 119—, 13) Збірка андій Іван, Восток Альта 27—, 14) Пухалік Іван, Восток Альта 20—, 15) „Обидливі” в Церкві, Восток Альта 27—, 16) Пухалік Василь 35—, 17) Козак Григорій Іван 17.20, 18) Гри-Філадельфія 7150—, 19) Клем Михайло, Чикаго 199—, 20) Саліченко Іван, Канада 300—, 21) о. Велигорський Іван, Редінг-Па 30—, 22) Т-во Січ, Харків, Хім 16—, 23) о. Решетіло Павло, Канада 5—, 24) Байрак Антія, Аргентина 15—, 25) о. Заліт Мик, Скрентон-Америка 250—, 26) Брантасо св. Дмитрій, Бруклін-Америка 43—, 27) о. Крайніський А., Т-во при гр.-кат. церкві в Форт-Вілаж і Вест-Форт 898—, 28) о. Нейницький Емілія, Мінервалле-Па 112—, 29) Перемишльський Комітет допомоги 90—, 30) Комітет допомоги ж. п. в Монреалі 100—, 31) Ярослав М., Нюкль Йорк 2—.

Зложили в золотих від 1. січня до 30. червня 1928. 1) Козак Григорій, Іван Брандфорд 7.36, 2) Мішанський Комітет, Скоп 300.30, 3) Українська Ніва, Варшава 125.66, 4) Повітовий Комітет, Чортків 95—, 5) Українська Господарська Академія, 125.66, 6) Жабини п. Зборів 175.13, 7) Бачинський Сергій, Бухині, Воля, Подєбради 181.60, 8) Жабини п. Зборів 175.13, 9) Пашак Онуфрей 75.01, 10) Ширба Іван, Гарі 40—, 11) Мадарамський Іван, Бетлгем 35—, 12) Незнайний через Red Star Line Danzig 119—, 13) Збірка андій Іван, Восток Альта 27—, 14) Пухалік Іван, Восток Альта 20—, 15) „Обидливі” в Церкві, Восток Альта 27—, 16) Пухалік Василь 35—, 17) Козак Григорій Іван 17.20, 18) Гри-Філадельфія 7150—, 19) Клем Михайло, Чикаго 199—, 20) Саліченко Іван, Канада 300—, 21) о. Велигорський Іван, Редінг-Па 30—, 22) Т-во Січ, Харків, Хім 16—, 23) о. Решетіло Павло, Канада 5—, 24) Байрак Антія, Аргентина 15—, 25) о. Заліт Мик, Скрентон-Америка 250—, 26) Брантасо св. Дмитрій, Бруклін-Америка 43—, 27) о. Крайніський А., Т-во при гр.-кат. церкві в Форт-Вілаж і Вест-Форт 898—, 28) о. Нейницький Емілія, Мінервалле-Па 112—, 29) Перемишльський Комітет допомоги 90—, 30) Комітет допомоги ж. п. в Монреалі 100—, 31) Ярослав М., Нюкль Йорк 2—.

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ КРАКІВ
ВЛАСНІ СКЛАДИ: Краків, Головний Ринок, Лівія А-Б і Ц-Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

поруче безконкурентно, у великій виборі роду чоколяди сметанової, молочної, десертної і до варення як такої чоколяди, вармеліни і цукри. Не шукайте рекламою, але якостями знаменитими виробами, зробленими з гаранційно чистою сировиною, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно числячи найприступнішим. Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Наших Днів“, Галакціон
Чіпки і Ле-де:
Тернопіль, неділя 29/7
Збарань, понеділок 30/7
Ново Село, вівторок 31/7
Підволочиска, середа 1/8
Скалат, четвер 2/8
Теребовля, п'ятниця 3/8
Копичинці, субота 5/8
Боршів, неділя 6/8 521-3
Вп. П. І. Стецишин має лист з Канади
Адміністрація „Діло“ 1-1

Вп. Проф. Чучман зголоситься негайно в Т-ві Охорони Рослинних Мотил — Львів, Руська 15/1. (у п. Яніна). 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БРИЛІАНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровський-Розіажевський, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2. 2481 6-2

ПРИЙМУ на станцію учеників перемиської гімназії. Опіка забезпечена, платив приступна. — Визначні інформації: С. В. Перемиський, вул. Гродзка ч. 21, п. 1. 129 2-3

НАИБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

2525 6-52

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМІШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО Ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливіших запитаннях прохастесь писемно до нас писати рекомендовано.

ТОМАСИНА

МАРКА ЗВІЗДА Під осінні засіви МАРКА ЗВІЗДА

є найдешевшим і найуспішнішим фосфоровим навозом

ИОСИФ КАРРАХ

Львів, Косцюшка 18.

Ширіть наш часопис!

Американський

Смалець і Солонину

Марки Swift & Company Ltd.

по найнижчих цінах поручає фірма

ИОСИФ БУССГАНГ, Львів Францішканська 8. Тел. 14-16.

RNC. D-R, абсолют-вент природного факультету Карлового університету в Празі шукає місця. — Зголошення прошу ласкаво записати на адресу: Д-р Вандажарук, Усте н. Пр. Сиятин. 1541-1

ВІЛЛЯ 5 покоїв душі, комфорт, город сад, 260 сажнів, Листопада, 9 тисяч доларів. — Ігнат, Львів, вул. Куркова 24. 138 3-3

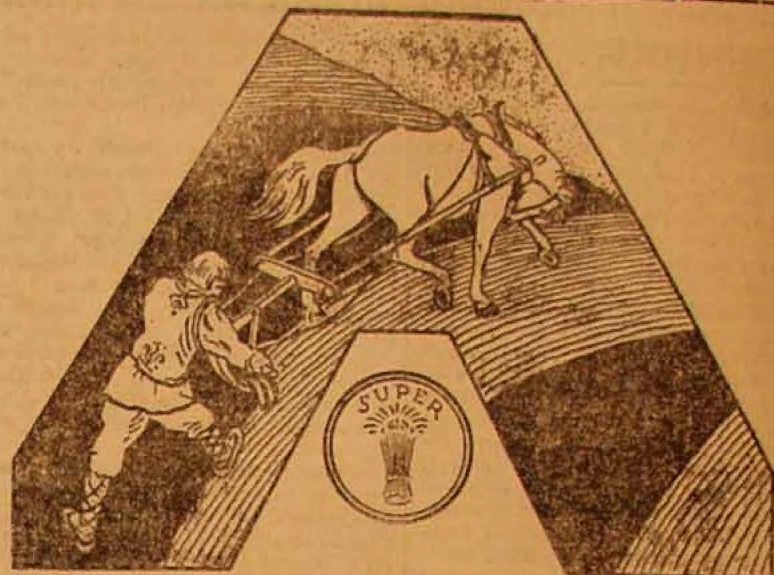
ДОВОПОВЕРХНА каміньця, 4 покоїв візній, комфорт. Початок Потоцького 12.000 доларів. — Ігнат, Львів, Куркова 24. 139 3-3

ПОШУКУЮ станції для семінаристів. Зголошення до Адміністрації під „Станція“. 143 3-3

ГЛЯДАЮ інтелектуальних учителів до учня 2-ої кл. народної; усього, curriculum vitae, е-вентуально світанку слати: Ірена Берестова, Бишки, п. Ко-нох. 152 2-3

Тягарові самоходові повіззя автобусові „PRAGA“

СТАЛО НА СКЛАДІ. Представництво Львів, вул. Ягайлонська 7. Тел. 303, 156 1-4

СУПЕРФОСФАТ

16% і 18%.

є найліпший фосфоровий погній під жито і під пшеницю

Без суперфосфату нема добрих урожаїв,

По всіх складах жадайте і купуйте тільки

Суперфосфат зі знаком „Super“ на мішках і на пльомбах мішків.

Вагоново продає і всяких пояснень і порад уділяє

„Przemysł Superfosfatowy“

Warszawa, Kredytowa 4.

2526 5-4

ПРОДАМ ДІМ з морговим садком і паркою в Палевачу коло Станиславо-на. — Паходкін, Станиславів, вул. Лібер-мана 12. 155 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-Р М. ВАХНЯНИН

ординує в Карльсбаді

дім „Wied“ Mühlbrunnstrasse 9.

2119 Тел. 19-91. 13-14

Спеціаліст надуг геріатрі, серця і жовудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Перевіщення Рентгеном. 19-21

3 зол. ЦУКОРНИЦЯ 3 зол.

1594 з хінського срібла 2-2

тільки у Б. ГРИНБЕРГА Сикстуська 4

Оголошується КОНКУРС

на посади:
1) вчителя природознавства та фізики в хемію в старших класах — разом 25 лекцій тижнево;
2) — історії та географії Польщі — разом 22 лекцій тижнево;
3) — польської мови — 33 лекцій.
Вимагається: 1) повні кваліфікації або принаймні міністерський дозвіл на навчання, 2) посвідку громадянства і 3) curriculum vitae. Адреса: Луцк на Волині, вул. Сенкевича ч. 21. Дирекція української гімназії. 157 1-3

ПЕРША УКРАЇНСЬКА ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ ВОЛОДИМИРА МАГАСА

в СТАНИСЛАВОВІ, вул. Галицька ч. 79.

Одинока ліяря дзвонів в Польщі, яка відливає дзвони з найліпшого металю зі звучним голосом і солідним виконанням.

Завжди має на складі більшу кількість різної величини дзвонів.

Ціни конкурентні і на догідні сплати. 20-літня порука за голо- і розбиття дзвона. 26 1-2

„ФОСФОР“

ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ

Л Ї В І В

БАТОРІЯ 32 Телеф. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістляні і фосфорово-азотові, **МІНЕРАЛЬНІ** і **АМОНІКОВІ**. **РЕФОРМФОСФАТИ:** кістляні і мінеральні від 18 до 26% P_2O_5 . **ТОМАСИНИ:** „Columeta“, — „Зоря“ і інші як краєві так і закордонні. **СОЛІ** потасові і **КАІНІТ**, **АЗОТНЯК**, **САЛІТРА** (Хоржовська) амоніа-важно навозово палено і мелена (97% CaO) — будівельно вапно **ФОСФОРІТИ** палені і мелені (CaO) з розп. P_2O_5 .